

Dumonda Caviezel (Cuira) concernent la prevenziun da la sanadad ed il nivel da furmaziun

Las Grischunas ed ils Grischuns vivan per fortuna surproporziunalmain ditg e saun. Ultra d'in bun provediment da la sanadad presta il chantun er ina lavur da prevenziun impurtanta (p.ex. program «Es ti fit?», prevenziun dal cancer da la beglia). Quai è in fatg allegraivel, pertge che uschia pon vegnir evitads preventivamain blera dolor e gronds custs.

Sco che differentas medias han rapportà (p.ex. NZZ am Sonntag, 18-01-2020: «Bildung bringt mehr Jahre mit guter Gesundheit»), ha scuvrì l'Universitad da Genevra dacurt en il rom d'in studi da lunga durada¹ che las Svizras ed ils Svizzers vivian bain pli e pli ditg, ma ch'i resultia ina differenza tranter las classas socialas areguard il dumber d'onns da vita sauns. Per la glieud cun in aut stadi da furmaziun è sa prolungada cleramain la perioda da vita sauna, tar las persunas cun in bass stadi da furmaziun n'èn dapi decennis strusch pli vegnids natiers onns da vita sauns. Il studi mussa che qua gioga cunzunt la prevenziun da la sanadad ina rolla impurtanta. Las recumandaziuns da cumportament per promover la sanadad vegnan ademplidas meglier da las persunas en ina meglra posiziun socio-economica che da las persunas cun paucas entradas resp. main scoladas. Las infurmaziuns na cuntanschan betg questas gruppas ubain che talas han memia paucas resursas finanzialas e mentalas per las realisar.

Ils auturs proponan perquai da plazzar las infurmaziuns e las mesiras pli sistematicamain, per ch'ellas possian far dapli effect. Quai cun la finamira surordinada davant eglis che tut las classas socialas possian profitar a lunga vista da dapli onns da vita sauns.

En quest context tschentan las sutsegnadras ed ils sutsegnaders las suandantas dumondas:

1. Co giuditgescha la Regenza ils resultats dal studi en vista al chantun Grischun?
2. Tge fa la Regenza per cuntanscher explicitamain las persunas cun pouca furmaziun e pli povras areguard la prevenziun da la sanadad?
3. Pari necessari a la Regenza d'intensivar las mesiras dals secturs promoziun da la sanadad e prevenziun per las parts da la populaziun che n'èn betg privilegiadas?

¹ Remund, A., Cullati, S., Sieber, S. et al. *Longer and healthier lives for all? Successes and failures of a universal consumer-driven healthcare system, Switzerland, 1990–2014. Int J Public Health* **64**, 1173–1181 (2019).

Cuira, ils 12 da favrer 2020

Caviezel (Cuira), Rüegg, Tomaschett-Berther (Trun), Atanes, Baselgia-Brunner, Brandenburger, Cahenzli-Philipp, Caluori, Cantieni, Cavegn, Degiacomi, Deplazes (Cuira), Deplazes (Rabius), Derungs, Flütsch (Spleia), Gartmann-Albin, Geisseler, Hofmann, Hohl, Holzinger-Loretz, Horrer, Kappeler, Kienz, Kunfermann, Loi, Maissen, Märchy-Caduff, Müller (Favugn), Natter, Niggli-Mathis (Grüsch), Noi-Togni, Papa, Perl, Preisig, Rettich, Rutishauser, Salis, Thomann-Frank, Thür-Suter, von Ballmoos, Waidacher, Weber, Widmer (Favugn), Wilhelm, Spadarotto, Stieger